

Bilbon, 2007ko otsailaren 23an

Andres Urrutia euskaltzainburua
Beñat Oihartzabal, euskaltzainburuordea,
Xabier Kintana, idazkaria,
Jose Luis Lizundia, diruzaina,
Henrike Knörr, Iker sailburua,
Andres Iñigo, Jagon sailburua,
Jose Antonio Arana Martija,
Adolfo Arejita,
Jean-Louis Davant,
Jean Haritschelhar,
Emile Larre,
Txomin Peillen,
Andoni Sagarna,
Patxi Salaberri,
Pello Salaburu
eta Ana Toledo euskaltzainak,

Pello Telleria, idazkariordea, Juan Jose Zearreta kudeatzailea, Jose Antonio Adu-
riz eta Mikel Gorrotxategi zegozkien
gaietan.

eguerdiko ordu bat eta erdietan Eliseo Gil jaunak eta bere arkeologo taldeak Iruña-Ve-
leian aurkituriko euskal izkribu zaharren aurkezpena egingo dutela esan du. Euskal-
tzaindiak oparitan atera dituen bolaluma ere aipatu ditu, eta euskaltzainei bolaluma
bana eman zaie.

2. Aurreko akta onartzea. Aurreko bilkuraren akta, bere ezin etorria jartzeko J.
Haritschelharren oharrarekin, ontzat eman da.

3. Barne erregelen aldaketa. J. L. Lizundiak hitza hartu eta J. L. Davantek bi-
daliriko oharra eta B. Oihartzabalek puntuak elkarrengandik banatzeko iradokizuna
kontuan hartu eta ontzat eman daitezkeela jakinarazi du.

J. Haritschelharrek hauxe jartzea eskatu du: quoruma euskaltzain emerituen pre-
sentiaren arabera izango dela. A. Urrutiak proposamena ontzat eman du, baina
quorum hori botazioa egin behar den guztietan kontutan hartu behar dela azpi-
marratuz. B. Oihartzabalek ere gauza bera argi jartzea eskatu du. Euskaltzainburuak
J. Haritschelharren proposamenarekin testua egokitu du eta horrela, aho batez, onar-
tu da.

Ezin etorriak eta ahalak: Miren Azkara-
tek ahala Pello Salabururi; Patxi Goena-
gak, ahala Beñat Oihartzabali; Jose Ira-
zuk, ahala Andres Urrutiari. Henrike
Knörrek, etorri artean, ahala Andres
Urrutiari; Patxi Zabaletak, ahala, Andres
Iñigori. Mikel Zalbidek, ahala Andres
Urrutiari. Jean Haritschelharrek, ahoz,
Piarres Xarrittonen ezin etorria ere adie-
razi du.

Batzarra goizeko 10:15ean hasi da Eus-
kaltzaindiaren Bilboko egoitzan, ezkerre-
ko zutabearen ageri diren euskaltzainak eta
bertan direla.

1. Ahoz esateko oharrak. Euskaltzain-
buruak ondokook adierazi ditu: bilera
goizean izango dela, Federico Barrenen-
goa, Gaizka Barandiaran eta Jose Maria
Etxaburu «Kamifazpi»ren hilberri-txos-
tenak arratsalderako utzita. Era berean,

4. Hizkuntza gaiak

4.1.1. Onomastika: Nafarroako izendegia 1. zerrenda (Iruñeko merinaldeko iparralde) onartzea. A. Sagarnak *Xareta* deritzon herri-elkarteari buruz bidaliriko oharra azaldu du A. Iñigok. Izen hori ohar batean jartzea erabaki da.

M. Azkaraterengandik ere beste ohar bat jaso da, *Aranatz / Arantz*a izenaz. A. Iñigok izen hori M. Azkarate etor dadinean aztertzeko proposatu du eta hala onartu da, hurrengoan tratatzeko utzirik; zerrendako gainerako izen guztiak ontzat eman dira.

4.1.2. Onomastika: Nafarroako izendegia: 2. zerrenda (Iruñeko merinaldeko erdialdea) aurkeztea. A. Iñigok zerrenda hori aurkeztu eta hor ageri diren aldaketak eta gehipenak xehetasunez azaldu ditu. *Ibarra* izena batzuetan kendu eta beste batzuetan uztearen arrazoia ere eman du. Oharrak egiteko epea martxoaren 20ra artekoa izanen da.

4.1.3. Exonomastika: «Munduko estatu izenak, herritarren izenak, hizkuntza ofizialak eta hiriburuak» 38. arau gaurkotua aurkeztea. J. L. Lizundiak azaldu du lehengo arauaren gaurkotzea dela, munduan aspaldiko urteotan gertaturiko aldaketa politikoak kontuan izanda, hots, estatu berrien sorrera, hiriburu-aldaketak, etab. Alfontso Mujika batzordekideak datuak bilatzen eta eguneratzen egindako lan bikaina azpimarratu du. Oharrak bidaltzeko epea: martxoaren 20a.

4.2. Hiztegi Batua: «E letrako zerrendari egindako oharrak aztertu eta erabakitzea. P. Salaburu batzordeburuaren zuzendaritzapean, *eguar*gi-tik *eguzari*-rainoko hitzak ikusi, eztabaidatu eta onartu dira.

5. Esku artekoak

5.1. Aurelia Arkotxa andrearen kandidatura. J.-L. Davant, E. Larre, Tx. Peillen eta B. Oihartzabal euskaltzainek sinaturik, Aurelia Arkotxa andrearen kandidatura aurkeztu da 25. zenbakiko euskaltzain-hutsartea betetzeko. Botazioa datorren batzarrean izanen da.

5.2. Euskaltzain berriak hautatzeko deia. Euskaltzainburuak 27 eta 28. zenbakietako euskaltzainak hautatzeko deia gaur egiten dela jakinarazi du, hemendik aurrera kandidatuak aurkezteko bi hilabete izanez.

5.3. Bernardo Atxagaren sarrera hitzaldia. A. Urrutiak, Jose Irazu «Bernardo Atxaga» euskaltzainaren sarrera-hitzaldia datorren martxoaren 17an Asteasun, goizeko 11,30etan, izango dela iragarri du, eta ohiko batzar-deia bidaliko dela.

5.4. Euskaltzaindiaren osoko bilkura. Era berean, euskaltzainburuak Akademiaren osoko bilkura Donostian martxoaren 30ean izango dela jakinarazi du.

5.5. Ezin etorria. J. Haritschelharrek, Jose Irazu «Bernardo Atxaga» euskaltzainaren sarrera-hitzaldirako bere ezin etorria aurrez adierazi du.

5.6. Liburu banaketa. Kepa Altonaga irakaslearen *Etxepare Aldudeko medikua* liburuaren ale bana eman zaie euskaltzainei. Obra hau EHU-Euskaltzaindia-Elhuyar-en arteko elkarlanean argitaratu da.

5.7. Batzar-karpeta. J. Haritschelharrek harridura adierazi du, etortzerik izan ez zuen aurreko batzarreko batzar-karpeta etxera bidali ez zaiolako. Euskaltzainburuak hau

gogorarazi du: erabakita dagoela, duela bi urteko batzar batean, euskaltzainek idatziz adierazi behar dutela etxera batzar-karpeta bidaltzeko eskabidea, batzarrera ez datozerako.

5.8. Iruña-Veleiako indusketetako izkribuen agerpena. Bilkuraren hasieran esan bezala, A. Urrutiak ondoren hau gogorarazi du, Euskaltzaindiaren beheko solairuko aretoan, Eliseo Gil jaunak eta bere arkeologi taldekoek Iruña-Veleiako indusketetan aurkituriko euskal izkribuen erakusketa euskaltzain osoei aurkeztuko dietela, eta horrela egin da.

Bilera 14:30ean amaitu da.

Andres Urrutia,
euskaltzainburua

Xabier Kintana,
idazkaria

AGERIKO BILKURA

Bilbo, 2007-II-23

Otsailaren 23an, Bilbon, Euskaltzaindiaren egoitzan, ageriko bilkura egin du Akademiak, arratsaldeko 17:00etan, hilberri-txostenak irakurtzeko.

Bildu dira:

- Andres Urrutia, euskaltzainburua; Xabier Kintana, idazkaria; Jose Luis Lizundia, diruzaina; Henrike Knörr, Iker sailburua; Andres Iñigo, Jagon sailburua eta Jose Antonio Arana Martija, Andoni Sagarna eta Ana Toledo euskaltzain osoak.
- Xabier Gereño ohorezko euskaltzaina.
- Euskaltzain urgazleak: Dorleta Alberdi, Kepa Altonaga, Xabier Altzibar, Gorka Aulestia, Ricardo Badiola, Luis Baraiazarra, Sebastian Garcia Trujillo, Pruden Gartzia, Pello Telleria, Patxi Uribarren, Jose Mari Velez de Mendizabal eta Juan Jose Zearreta. Ezin etorria adierazi du Ricardo Gomez euskaltzain urgazleak.
- Amaia Okariz, Lutxi Alberdi eta Emilio Porras Euskaltzaindiko langileak.

Xabier Kintana idazkariak eman dio hasiera ekitaldiari, Euskaltzaindiak goizean egin duen osoko batzarraren berri emanez, batez ere tratatu diren hizkuntza-gaiak aipatuz. Andres Urrutia euskaltzainburuak bilkurara etorri direnei ongietorria eman ondoren, mahaian daudenak aurkeztu ditu eta ekitaldian zehar kasuan kasuko hizlariari hitza eman die. Hauek izan dira mahaian:

- Andres Urrutia, euskaltzainburua
- Xabier Kintana, idazkaria
- Henrike Knörr, Federico Barrenengoaren hilberri-txostena irakurtzeko.
- Jose M. Velez de Mendizabal, Gaizka Barandiaranen hilberri-txostena irakurtzeko.
- Gorka Aulestia, Jose Mari Etxaburu «Kamiñazpi»ren hilberri-txostena irakurtzeko.

Federico Barrenengoa Arberas (1916-2005)

Henrike Knörrek Federico Barrenengoaren bizitzako zertzelada nagusiak eman ditu. Amurrión jaioa 1916ko urriaren 18an eta 2005eko abenduaren 30ean zendua. Ha-

mahiru urte zituela, Gasteizko apaizgaitegi zaharrean sartu zen eta bigarren mailatik aurrera seminario berrira aldatu zen. Knörren esanetan, zalantzarik gabe, Barrenengoaren euskaltzaletasuna, jakin-mina eta jakitea han piztu eta zabaldu ziren.

Onomastikan eta toponimian aditua zen Barrenengoa, eta horren lekuko da *Onomástica de la Tierra de Ayala*, 1968-1990 bitartean hiru liburukitan argitaratua. Onomastika ez ezik, historia ere maite zuen Barrenengoak, batez ere Amurrio eta Aiarako historia. Firestone lantegiko liburuzaina izan zen 1972tik, jubilatzen arte. Euskaltzaindiko Azkue Biblioteka batzordekidea ere izan zen. Ohorezko euskaltzaina izendatu zuen Euskaltzaindiak 2004ko azaroaren 26an. «Irriñoa beti ezpainetan, entzutera emanago mintzatzera baino, ez zaigu inoiz ahantziko gizon leiala eta xaloa» adieraziz amaitu du Henrike Knörrek.

Gaizka Barandiaran (1916-03-03 / 2006-07-20)

Jose Mari Velez de Mendizabalen esanetan, Gaizka Barandiaran bere garaiko seme zintzoa izan zen. 1916ko martxoaren 3an Oñatin jaioa, bi urterekin joan zen sendiarekin Arrasatera. Laster hasi zen jendaurrean euskaraz irakurtzen, gero antzerki lanetan, euskal abestiak ikasten eta baita dantzan ere.

Gaizka Barandiaranen euskaragintzako abiapuntua, berriz, Belgikako Tournai hirian, jesuitetan nobiziagoa egiten ari zeneko garaian kokatu du Velez de Mendizabalek: «Barandiaranek beti pentsatu zuen, euskara larre-hizkuntza izatetik kultura hizkuntza izatera pasatu ahalko genuela».

Tuteran kaleratu zuen *Iliasena*, 1956an, herri hartan Gaizkaren ikasle izandako Rafael Moneo arkitektoaren marrazkiekin apaindua. «Nire adimeneko lehen semea –esan omen zuen Barandiaranek– *Iliasena* izan zen; merezi zuen, bada, Homerok eta, noski, euskarak». Ordurako Gaizkaren artikuluak *Euzko Gogoa*-n irakurtzen ziren, batez ere filosofiari buruz osatuak. Kant, Aristoteles, Sokrates, Platon, Heidegger, Marcel, Sartre, Seneca,... zituen atsegin. Urte askotako emaitza bezala *Gauzaki*, *Izaki* eta *Gizaki* lanarekin Andima Ibiñagabeitia Saria irabazi zuen eta 1989an argitaratu zioten, «Unibertsitaterako liburuak» sailkapenean. Euskaltzain urgazlea zen 1961eko martxoaren 3tik, eta 2006ko uztailaren 20an hil zen Loiolan, Jesuiten egoitzan.

Jose Maria Etxaburu Etxaburu (1913-2006)

Jose Mari Etxaburu «Kamiñazpi» Ondarroan jaio zen 1913ko irailaren 23an, eta Hondarribian hil 2006ko abenduaren 28an. Gorka Aulestiak 1942an ezagutu zuen: «ez zen Jose Mari txalo, ohore, ospe eta botere bila ibiltzen zen horietakoa; bai, ordea, gizon umila eta isila; pertsona ona eta adiskide leiala; kristau zintzoa eta bakezalea; aberzale fina eta euskaltzale amorratua, halaber hizkuntzarekin batera biziro maite zuen euskal kultura; langile porrokatua eta zehatza; lagun zentzuduna eta zuzena».

Jose Mari Etxabururen bizitzaren ezaugarri batzuk ekarri ditu gogora Gorka Aulestiak: autodidakta izan zen eta urte luzeetako jardunari esker, ekinaren ekinez, oso gazterik *Ekin* Zornotzako astekarian bere lantxoak argitaratzen hasi zen *Iturriondo* ize-

nordearekin. Herri euskeraren aldeko apustu garbia egin zuen hasiera-hasieratik eta, zer esanik ez, hizkuntzaren militantea izan zen hil arte. Biziro maite zituen herri xumearen kultur adierazpen xeheak, batez ere itsasertz girokoak.

Garai gogorak bizi izan zituen, gerra garaian preso hartu baitzuten eta zigortua izan zen. Gerra osteko 40ko hamarkadan, euskara debekatuta zegoen garaian, zapaldurik eta zigorturik zegoen hizkuntzari irtenbide bat ematen ahalegindu zen Jose Mari. Euskaraz idatzi zuen, baita euskara eskolak ematen eta material didaktikoa prestatzen hasi ere. 1964an, gau-eskolak antolatu zituen Ondarroan, «Celedonio Arriola» eskola nazionaletako José Santos Reiriz zuzendariaren baimenaz baliatuz.

Artikulu ugari eta liburu batzuk -haurrentzako ipuinak barne- idatzi zituen. Aulestiaren esanetan: «Horra hor gure Jose Mari gizon apal eta euskaltzale finaren testamentua: haurrak, euskara eta Euskal Herria.» 1966ko azaroaren 25etik euskaltzain urgazlea zen.

Ekitaldia arratsaldeko 18:15ean bukatu da.

Andres Urrutia,
euskaltzainburua

Xabier Kintana,
idazkaria